

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZÁRKESZTOI SZÁLLÁS:

Ó-vár Vizi utca. 231. szám, első emeletben

Megjelen a lap hetenkint kétszer, u. m. Vasárnap és Csütörtökön. Ara évnegyedre 3 ft
o. 6. Hirdetési ár: soronkint 7 kr, s minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a ki-
adó-hivatalnál kezeltetik.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS.

Lapunk folyamában július 1-jével új félév vévén kezdetét, felhívjuk tisztelt előfizetőinket, hogy megrendeléseiket, kiadónk Stein János közép-utcai könyvkereskedésében, megújítani méltóztassanak. A lap előfizetési ára: évnegyedenként 3 új forint.

(D) Szemle. A badeni találkozás titkairól naponta mind inkább törekszenek a lapok elvonni a lepet, hogy olvasóikkal a valót láttassák, s e való más alakban kezd mutatkozni mint a hogy legelőbb német lapok a felőlyilatkoztak.

Egyelőre különösen kiemelték, hogy ott az olasz ügyről semmi szó sem volt.

Ugy látszik pedig, hogy a kérdés sarka éppen a körül forgott; mert azt nem mondhatjuk, hogy az olasz ügyet most csak a Nápoly-szicíliai események foglalják magokban.

A badeni találkozás leleplezése élénk fényt kezd vetni a Franciaország s Ausztria közti viszonyokra.

Ausztriai császár ő felségének a badeni értekezletről kimaradását a német lapok annak tulajdonítják, hogy Napoleon nem teljesítette a zürichi szerződésben elvállalt kötelezettségeket, s így Ausztria császára nem kívánt vele találkozni.

Francia levelezők bizonyosnak állítják, hogy a badeni találkozás főcélja Napoleon részéről éppen az volt, hogy a villafrankai béke utáni magatartását igazolja.

Itt Napoleon visszautasítá az ellene emelt vádat, s igyekezett megmutatni, hogy a villafrankai béke végre nem hajtásának oka egyenest Ausztria volt.

És mivel bizonyítja ezt be?

„Ha Ausztria — írják a lapok — érvényre juttatta volna annak idejében a Villafrankában megígért reformokat, ha alkotmányt adott volna Velencének, ha egyenesen elősegítette volna, a helyett, hogy hátráltatta a két uralkodó által megállapított olasz szövetségi tervet, melyet a solferinói haroz után tervelték, ha egy felől a pápára, más felől a nápolyi királyra hatott volna ez irányban, a helyett, hogy azokat ellentállásra bátorította; ekkor a villafrankai béke életképes, s annak minden következménye komoly leendett. Így nyilatkozott volna Napoleon Badenben.

Hogy ezen vádak mennyire alaposak, abba nem bocsátkozhatunk; mit határozott annak idejében a solferinói nap után a kibékült két uralkodó, nincs tudva; de az tény, hogy Ausztria kormánya azután folyvást foglalkozik népeinek autonómikus lábra állításával, legalább e részbeni szándékát még ekkor is vissza nem vonta.

Hogy mennyiben ösztönözte ellentállásra a pápát és a nápolyi királyt? ezt sem tudjuk, sőt annak idejében hoztak a lapok oly híreket, hogy éppen Ausztria ajánlotta ugy a pápának mint Nápolynak a reformokat.

Annyi mindenesetre látszik, hogy Napoleon keresi a közte és Ausztria közötti viszály türgyeit, sőt jól értesült német lapok is írják, hogy Napoleon a porosz kormányzó hercegnél szóba hozta Ausztria nagy erődítéseit az olasz részek felől, s oda összevont nagy katonai erejét, melyek által a francia császár fenyegetve látja az utóbbi olasz háboru vívmányát, holott magára nézve becstelétkérdésnek látja Victor Emanuelt sérthetetlenül megtartani Lombardia birtokában. Napoleon oly célzt sejt, hogy Ausztria fegyvert akar fogni Piemont ellen; s ekkor Franciaország beavatkozása elkerülhetlen; és ez esetre nézve igyekezett Napoleon megnyerni Poroszországot az Ausztria melletti be nem avatkozására.

Nem tudják minő biztosításokat nyert a francia császár, csak annyit jegyeztek meg, hogy badeni útjával egészen meg volt elégedve.

És legközelebből francia lapok igen sokat beszélnek ugy osztrák mint francia hivatalos körökben forgó azon nézetéről, hogy előbb később a két császárság közt komoly szakadástól lehet tartani, s nem tudhatni melyik szempillantás sodorhatja e két hatalmat háboruba.

Mondják azt is, hogy ezen ügyben az angolok keze is titkos szerepet játszik, kik a Napoleoni politikávalnincsenek megelégedve. És sokan azt is sejtik, hogy Lengyelország izgalma ugyancsak a Napoleoni tervek kifolyása, mely szerint az uralkodókat belviszályokkal akarja elfoglaltatni, hogy a be nem avatkozást jövő czéljaira nézve annál inkább biztosíthassa.

Nehezen hisszük, hogy Napoleon egyszerre minden európai forradalmi elemet felzúdítani kívánja. Ezt csak akkor tenné, ha egy nagy coalitio működne ellene. Kimondta volt a villafrankai béke után, hogy egy dynastia önmegtartására igénybe veszi végesetben a népek forradalmait is. Azonban Napoleon most szilárdabban áll trónján, hogy sem önmegtartásáért kellene felkelteni a népeket, s még alig hisszük, hogy valamely nagy coalitio is fenyegetné mostan őt, mikor az orosz barátságban van vele, a porosz ugy

látszik kívánataira kielégítőleg válaszolt, az angol sincs még a kenyértörésnél.

Legvalószínűbb, hogy Velence lesz a legközelebbi idők főkérdése, s szeretnék Ausztriát megint besodorni, hogy kezdjen háborút, s így Velence jöhessen az ágyuk itélő bírósága alá.

Ausztria azonban Velencét s végvárait igen megerősíté; annyira, hogy az e téren legtapasztaltabb tábornok Vaillant, ez erőket csaknem bevehetetleneknek tartja.

Egyébiránt sokszor jöttek már Hiob-posták a nélkül, hogy jós híreiket a vihar követte volna. Most is a mennyiben e hírek fenyegetőknek mutatkoznak Ausztriára nézve, más ugyanezen francia forrásból jövök igen sokat meggyúsanak azokból.

Ugyanis legközelebből nagyon valószínűnek állítják, hogy Napoleonnak Baden-badeni terve egészen füstbe ment, sőt tán éppen ottani nyilatkozata lendületet adott egy Ausztria s Poroszország közötti szorosabb szövetségnek, melynél fogva e két nagyhatalom kölcsönösen biztosítja egymás birodalmi területét. E hír azonban még kétes.

Ez alatt az illető uralkodók is kezdenek jobb sugalmaknak engedni, s a nápolyi király már is igen szép alkotmányt ígér Nápolynak, sőt ugy látszik kész feladni Sziciliát is, ha oda egy az ő házából való herczeg választatik souverainné.

Ha ez utóbbi hírek megvalósulnak, ugy bizony nehéz lesz az olasz birodalmat az Adriái kiterjeszteni. De ha e hír egy szorosabb coalitio hírévé nővi ki magát, akkor meglehet, hogy Napoleon is utolsó eszközeihez fog nyulni. Ezt pedig nem örömeit öhajthatja most egyik nagyhatalom sem, miután annyi röpirat van már, mely itt a keleti népeket, ott a lengyeleket, amott az irihonakat biztatja és izgatja.

Mindenek csak az vetheti végét, ha minden hatalmasság arra tér, hogy népeit az atyai kormányzás törhetlen kapcsai által csatolja trónjához. Mert az uralkodás ereje többé nem abban áll, hogy nagy, habár békületlen tömeget hajtson össze hatalma alá. A kis Belgium, a nép és király közti kölcsönös szeretet alapján biztosabb trónnal kerkedik, mint akár-melyik a földkerekségen, melyet erőszak és fegyver tart össze.

Adatok Erdély bányászatahoz. Míg szemünk a távol nagyvilág eseményein függ, tán nem lesz helytelen olykor-olykor egy futó pillantást vetni hazai körülményeinkre is, és ha egyebet nem tesszünk, legalább regisztrálnunk a tényeket.

E lapok tavalyi folyama 75-k számában volt szerencsém bányászatum legközelebbi éveiből néhány adattal ismertetni meg a közönséget. Jelenleg a kezeim közt levő hivatalos tudósítások alapján az akkori közleményeket a tavalyi eredményekkel kívánom kiegészíteni.

A bányászattól igénybe vett földterület 1859-ben következő arányban állt a különböző vállalatokra nézve:

Az aknák területe	kinestári	magán
arany és ezüstre . . .	804.304	1,555.695.
vasra	355.587	98.655.
köszénre	—	1,402.674.
más érczerek	24,597	122.762.
Földszinti bányászat		
arany és ezüstre . . .	—	443 638.
Összesen : 1,184.488		2,836.406.

terjedett tehát bányászatum a múlt évben az azelőtti évhez képest 765.425. öllel.

Az arany-termelés így állt:	
kinestári	640.7213 vámegyleti font
magán	1347.0943 „ „
Összesen : 1987.8156	„ „
Az ezüst-termelés pedig:	
kinestári	3644.9682 vámegyleti font
magán	583.9331 „ „
Összesen : 4228.9513	„ „

Az aranynak fontját 675, az ezüstöt 45 o. é. forintba számítva, az elsőnek értéke tesz 1,341.775 ft 52 krt, az utóbbinak pedig 190.302 ft és 80,5 krt; az aranytermelés tehát az előbbi évet 243.840 ft, az ezüst 59,439 ftal haladja tul értékben.

A más bányatermekre nézt az eredmény következő volt:	kinestári	magán	Összesen
nyers vas	53.642	29.578	83.220
öntött vas	7.107	30.194	17.298
köszén	—	14.329	14.329
réz	409	1.136.81	1471.81
ólom	1245	—	1245
higany	—	1.86	1.96
vasgálicz	18.4	—	18.4
kénkovag	—	834	834

E szerint a nyersvas-termelés 1859-ben kevesebb 7422 mázsával mint 1858-ban; az öntött vas több 859 mázsával; a köszén ismét kevesebb 4657 mázsával; a réz kevesebb 414 mázsával; a higany 3-14, és a vasgálicz 3.86 mázsával.

Az összes bányatermelés értékét tekintve azonban, a helyi középárak szerint, a következő eredmény áll előtünk: az arany (a fennebbi számítás szerint) 1,241.775 ft 52 krt. az ezüst „ 190.302 „ 85,5 „ a nyersvas mázsáját 4 ft 12 krral 259.920 „ 56 „ az öntött vas „ 8 „ 13 „ 140.762 „ 60 „ a köszén „ 07 „ 09 „ 1.016 „ 75,5 „ a réz „ 60 „ 34 „ 94.847 „ 68 „ az ólom „ 14 „ 75 „ 18.363 „ 75 „ a higany „ 86 „ 94 „ 167 „ 28 „ a vasgálicz „ 7 „ 35 „ 135 „ 26 „ a kénkovag „ „ 33 „ 180 „ 22 „
--

Összesen : 2,047.572 „ 46 „ vagyis 339.993 ftal több mint 1858-ban; de ebből le kell számítnunk 18.643 ftot, mint az ólom és kénkovag értékét, a mely 1858-ki kimutatásból hiányzik, s ekkor a tavalyi termelés értéke 258,349 ftal haladja tul az azelőtti évit, a mi mégis 13%-nál nagyobb emelkedésre mutat.

Mint hogy pedig a bányáiparnál a magán szorgalom eredménye mindenesetre fontosabb a kinestári jövedelménél, lássuk mennyi esik a fennebb kimutatott összegből a magán gán bányavállalatokra és pedig a múlt négy évet véve föl:				
	1856.	1857.	1858.	1859. frt.
arany . . .	837.341	848.282	714.243	907.861 „
ezüst . . .	24.696	24.419	20.916	26.279 „
réz	65.062	72.500	51.105	71.000 „
nyers vas .	33.922	41.960	65.020	99.290 „
öntött vas .	—	—	51.480	91.123 „
köszén . .	—	—	1.476	1.016 „
higany . .	1.479	1.566	414	166 „

E kimutatásból látható, hogy a magánbányászat valamivel több értéket állít elő mint a kinestári, s az előbbi négy év alatt 53—59% közt ingadozott; de látható az is, hogy folytonos emelkedésben van. Ez emelkedés azonban nem a nemes fémek, de a miveltség bázisa, a vastermelés gyarapodásában van; mert a mig az arany- és ezüst-bányászat napvilágra szállított kincsei e négy év alatt is folytonos ingadozásnak voltak kitéve s az azt mutató számok közt csekély különbözés van, a vastermelés a legörvendesebb emelkedésnek indult. Erre nézt 1856-ot véve föl alapul, 1857-ben a gyarapodás 24%, 1858-ban 97%, s 1859-n 1-97%; sőt ennél is jóval nagyobb, ha az öntött vasat is hozzá számítjuk, mert ez esetben a vastermelés értéke 1856-hoz képest 4.60%-kal emelkedett. A réz-termelés, az áruk ingadozása, miatt mutat csekély előhaladásra.

Azon arányt illetőleg, a melyben Erdély bányászata az összes osztrák birodalom bányászatahoz áll, 1858-at véve alapul : a következő arányszámokra jövtünk : az arany 61%, az ezüst 5%, a nyers vas 17/100 %, az öntött vas 17/100 %, a köszén 006%, a réz 8%, az ólom 13/100 %-kat teszi a birodalmi összes termelésnek; e szerint hazánkat joggal nevezhetjük ma is aranytermő országnak, mert e nemes érczből legtöbbet állít elő; a mi a vasat illeti, bármi szép haladásnak indult, még mindig messze állunk attól, hogy a hazai szükséglet is fedeztük saját termelésünkkel, miután abból fejenként alig esik több 3 1/2 fontnál, már pedig ennél ipar-szegény hazánkban is legalább kétszer több fogyasztás jó egy lakóra, midőn 1854-ben a birodalom fogyasztása már 12 1/2 fontot mutatott egy főre. S ha igaz azon állítás, hogy az országok nemzetgazdasági állapotának a vas-fogyasztás a mérőfoka, hol állunk mi Poroszországgal szemben, a hol minden főre 33, s Angliával, a hol 200 font is esik? Daczára tehát azon öntudatnak, hogy Erdély a birodalom összes bányászataiban oly kitűnő helyet foglal el, miután azon 41 millió ft értéknek, a mit az összes bányászat állít elő, 25-ik részét adja, daczára ezen öntudatnak, el kell ismerünk, hogy a haladásnak még csak kezdetén vagyunk, s dus aranybányáinknál Stajerországi vaskohói többet érnek, mert évenként 7—8 millió forint értékét képesek előállítani, s mig a mi arany-termelésünk évek óta állandó jövedelmet képez, amaz határtalan gyarapodásra képes.

Bányászatum, a só és finomító bányaművek kivételével a múlt évben 9969 munkást foglalkoztatott; ezek közt 8371 férfi, 156 nő és 1442 gyermek volt; saját magának dolgozott köztük 3300 munkás. A munkások számában tehát az előbbi évhez képest 2 1/4, az azelőttihez pedig szinte 12% emelkedés tapasztalható, a mi leginkább a vasyányászat rovására jó; azonban 1856-hoz képest, midőn a munkások száma 10,807-et tün, még mindig szinte 9% a csökkenés.

Szerencsétlenség 51 fordult elő, és pedig 40 könnyűt, 7 nehéz, és 4 halálos sérülést.

A munkások javára fennálló 16 társpszéntárban 1859 végével volt 335.509 ft; a mely az abban résztvevő 3409 munkás közt úgy oszlik el, hogy minden főre 98 ft 71 kr esnék. E társvagyon 1856 óta csaknem 16%-kal szaporodott.

E kimutatásokból hiányzik azonban a só-termelés, a mely a bányászat igen fontos és a kormányra nézt jövedelmező ágát teszi. Erre nézt álljanak itt a következő számok; kivágtak az erdélyi bányákban :
1856-ban 1857-ben 1858-ban
1,126.405 1,151.113 1,195.140 mázsa kő-sót
12.564 15.662 5.213 „ iparsót,
ezek értéke volt a 3 évben : 4,151.100 ft, 4,224.164 ft és 4,340.867 ft. Az erdélyi só-termelés a birodalmi összes

só-bányászatnak 16 % -kát teszi, s a kincstárnak 3 millió-nál több jövedelmet hajt.

E kereset-ág 1856-ban 840, 1857-ben 804 és 1858-ban 916 személyt foglalkoztatott a hivatalnokokon kívül.

Ha a bányászat ez ágát az előbbiekhöz vesszük, hazánk e téren mintegy 6 millió ft értékű állít elő, s a lakosság huszad részének ad kenyert.

Gáman Zsigmond.

Széchenyi-társulat. A Kolozsvári Közl. 40. számában Kornis Ferenc gróf Erdély részéről egy Széchenyi-társulat felállítását indítványozza, mely társulat a nagy hazafi emlékére, mint hozzá méltó s végtelen horderejű szellemi emlék hason és munkáljon a közigazgatás s szeretett hazánk emlékeiben hosszú időken át.

A magyarhoni politikai, mint szintén a szépirodalmi lapok is ezen indítványt, habár kivonatban közzé tették, hogy így pusztán ne hangozzék el, mint annyi sok eszme és indítvány ez időkben.

És valóban egy ilyen társulat mint nemző működhetne a szegény Erdély bajain, közszükségein.

Ezen indítványnak a csak 1 jó forint évenkénti részvény ugyszólván csekélységében, de annál inkább vonzó, s így népszerűt alapjában látom nagy erejét, mert ugyan ki lenne az az ember e hazában, ki megértve ennek fontosságát, habár két keze nehéz munkájával szerezne, nehozná meg áldozatát, édesörömet ne kívánna az imádott haza boldogsága elősegítésére egész készséggel hozzájárulni, midőn a czél oly keveset igényel egyséktől.

Dózsa, e lapok szerkesztője egy hozzám írt magánlevelében Marosvásárhelyre öhajítja a társulatot, részint hogy apró részvényeivel azon város nagy magyar vidékére támaszkodjék, részint hogy a székely nép közt a hasznos ismeretek iradalmi uton leendő gyors és üdvös terjedésére közvetlenül hathasson. És valóban a székely nép sorsa, nehéz életküzdelme, túlnépesedése, jövője is kívánja ezen társulat helyiségek ide tételét, s ideje már hogy Erdély ezen fő részére is kiterjedjen az országnak figyelme, ha azt nem akarjuk, hogy a székely nép egészen a dunai fejedelemségekbe átszállingáljon, s régi ezer éven fejűli hazáját végkép oda hagyja. E néppel is kell már valamit hát gondolnunk, s egy ilyen Széchenyi nagy nevét viselő társaság méltó joggal vehetné ez ügyet is kezelés és intézkedés tárgyai közé, mert Széchenyi a fajtát küzdött, ő mondá az isteni jós szavakat: a magyar nem volt, hanem lesz.

De más körülmények is szólnak Marosvásárhelyre alakulandó helyisége mellett. A Teleki-könyvtár mellé ugyan is itt találna e társulat, miután Kolozsvárt ott a muzeum, s itt a Teleki-könyvtár mint „mortuum capitale“ áll, ha közvetítő iradalm által nem lesz hasznosítva; jó és üdvös dolog lenne elvégre emancipálni e könyvtart, s a végrendelet értelmében*) hasznosítani e nemzeti örökséget arra nézve a kié: t. i. a nemzetre nézve.

Az említett levelében Dózsa folytatlag mondja, hogy e társulat életbeléptetésére kormányt engedély kell, s ennek kieszikülésére akár az indítványozó Kornis Ferenc gróf, akár az annyi hazafias mozzanatok élén álló Lázár Mórgróf, lépjenek fel s nyerjenek rá engedélyt.

Itt már az indítványozó nemes grófot illeti a fellépés; a hazafi szép tettek gyakorlásában mentől többen versenyeznek: annál több lelki örömet teremtenek minden egyes hazafi számára; a hazafi szép tettek gyakorlása irigységet csak a törpék, dörék és gyávák előtt teremthet. Mi a nemes grófot felkérjük, hogy indítványának szerezzen életet, eszközölje felsőbb helyeni megerősítését, mert bátran merem mondani — ismerve a közönségnek ez ügyben tett meleg nyilatkozatát — hogy e társulatnak a legszebb jövője lesz; tagjainak száma könnyen 5—6 ezerre felmehet. Évenként 5—6 ezer forintot a hazának letenni; ennyit, ily szép összeget mondok évenként a közigazgatás szentelhetni minden egyesek erőlködése nélkül e pénztelen országból, valóban nagy nyereség.

Mert ismételve kérdezem, lesz-e a szép Erdélyországban a paloták, mint a gunyhók emberei közt egyetlen egy ember, kinek hazáról, a közigazgatás szeretetéről bármi kevés része, fogalma van, hogy e társulatnak ne kívánjon tagja lenni. Mi szép lesz majdan a hosszú névsor közt a grófok, bárók, nemesség, papok sora közt ott látni a szántóvetők, mesteremberek, mesterlegények neveit is olvashatni. A apa még kised, bölcsőében szendergő csecsemőjéért is befogja fizetni részvételét. Szóval, megfogja ide hozni mindenki áldozatát, mert e béréket, e népet minnyájan szeretjük, már hála érte a magyarok istenének. Nem hiában mondá a költő: Erdély! mennyikövid fornak benn, esküszöm áldozd!

E társulat fő czélja Erdély szellemi s anyagi haladását, kifejlődését elősegíteni, a fajt a magyar népet megtartani Európában, a polgáriassodás, s így az emberiség számára, a miért küzdött ő a dicő. S e társulat feladata lenne a mint a körülmények hoznák, szabadon és azonnal tehetni ott, hol az ügy szentsége kívánna, nem lévén keze egy eszméhez kötve.**)

Ezek szerint a társulat hol egy gazdasági-egyletet, hol egy s. szentgyörgyi ev. ref. collegiumot, hol egy tordai unitar. gymnasiumot, hol egy szamosújvári görög-nemegyetült gymnasiumot, hol egy székely műipar-iskolát segitene koronként egy-egy pénzszüveggel, hol itt-ott egy-egy deserta ekklesiát állítana helyre, hol egy jó ravalló színész-társulatot gyámlolana, hol egy-egy tehetséges ifju hivatása kiképzésére segédkezetek nyujtana, hol tűz-, jég- és v. z. károsultakat, szülőkölődöket gyámlolana, hol egy jó könyv kiadását elősegitené, s pályakérdéseket tűzne ki, hol a Te-

leki-könyvtár mellett egy folyóiratot indítana, hol Marosvásárhelyt egy sajtót, s ezzel öszveköve a székely népnek egy néplapot alapítana, sat. sat.)*

E társulattal menekülnék a sok aláírási ivatek, melyek eddig csak kevés, áldozni megszokott hazafiatok kerestek fel, kikre néha igen is sok kiadás nehezedett; minden méltányos, égető, minden fötgyet rendre-rendre e társulat intézhetné és gyámlolhatna.

Igen öhajandó lenne mindezekért, hogy annyi eszme, annyi indítvány helyett, mint például a székely nép között felállítandó Széchenyi-szobor sat. ez egygyel, e nagy szellemi dicő emlékekkel megmaradnánk, s ennek megnyerése, s illetőleg életbeléptetése kieszközöltetné. S ennek ez idők szerint most lenne ideje, mikor az emberiség és hazai intézkedéseket a m. kormány is gyámlolja, mint a horvát szülőkölődök, s a magyar tud. academia részére megadott engedélyek is mutatják.

Dum ferrum callet.

Száva Farkas.

A reform-zsinat. Bonyhán, június 27. 1860. (Vége.) — Június 17-ikén vasárnap a zsinati gyűlés szokott szertartással megnyitván, 13 egyháztól ajánlottak fel ifju lelkesek felszentelés végett, kiknek ajánló levelei és iskolai bizonyítványai is szintén felolvastván, ezután a harangok jeladására az egész gyűlés testületileg templomba érkezett, hol a marosvásárhelyi iskolai énekkar feltűnően jeles éneklése után ft. h. püspök ur szószerbe állván, szent lelket esde a gyülekezetre, honra, emberiségre stb. E megnyitó imát követte széki egyházmegyei esperes Batori Dániel ügyesen előadott, kedvesen szavalt szónoklata egyházi szent beszéde, melynek alapigéje: „Kényszerítetek, hogy bemenjenek“ stb. a kor szellemét mindig oly mesterileg felfogni szokott, ft. püspök urtól adatván a hitszónokok elé, abból kifolyólag tüzetes renddel fejté ki: „A kényszer vagy kényszerítés kártékony hátrányait, 1) a házi vagy családi; 2) a polgári vagy társadalmi; 3) a vallásos vagy egyházi életre hatólag.

Délután a sz.-keresztúri lelkész, és udvarhelyi l. h. megyei jegyző Karácsony Mózse szent püspök ur által elébe adott ezen alapigékről: „Legyetek okosok mint a kígyók, és szelidek mint a galambok.“ terjedelmes, tömört, s főleg a fölvetett tárgyak taglalásából egyetlen betűt is ki nem felelt egyházi beszédet tartott.

Szándékosan mellőzzük leírni az étkéseket, a szünni nem akart toasztokat, a vig kedélyt, az általános jó kedvet, melyek az egyházakörnek, e vendégzeretben mindig oly előzőkény Küküllő megyének egyik annyira nemzetesen szép sajátságai közé tartoztak, az öskorbeli átöröklöve. Csak is annyit említnék, miszerint mind a mellett is, hogy gr. Bethlen Farkas és mlt. Földvári Ferencz főgondnok urak, habár naponként külön-külön harmincz és így ketten, hatvan zsinati vendéget láttak is el asztaluk mellett fényszen, dűsan; mégis csak magának az egyházmegyeinek is 2000 ausztr. forintnyi költségbe került a zsinat előléta, mely költségbe 200 forintot az egyházmegye mlt. algondnokai adományozván, a többi részint nagyobb és apróbb ajándokok, részint pedig egyházak, lelkészek és iskolatanítókra rótt ravatalakból telt ekkorig vagy telend ezután ki.

Szerdán azon 13 ifju lelkésznek valának a naphősei, kik miután m.-vásárhelyi tanár t. t. Molnár János ur által a papi tudományokból megvizsgáltattak, felszentelésre a közszinatra folajlatlaltak. A kövizsgálatot illetőleg kérdező érdemes tanár ur, mint a felelő ifju lelkész urak szinte az általános megelégedés, sőt feltűnően szép próbatét kellékei közül, mi tovább kívánni valót sem hagyának fenn. Az ifju lelkészek felszentelése alkalmával ft. helyettes püspök ur hatályos szónoklata, buzgó és buzditó imája, s végül őrzékeny bucsú szavaiban annyira megalag szolt a gyülekezethez, hogy kivált utazóvái folytán, melyekben a tájtól, hol fiatal kora szebb napjait ezelőtt 42 évvel élte kezdte, hol hivatalos élete szülő földét, édesen vonzó hazáját képzeli maig is meg, mikor e tájtól — mondjuk — végszavaiban bucsút vett, a több ízben elfojdott szavak, és a szent könyvek, mik a tiszteletes agg szemekben rezgének, önkénytelenül kifacsarák még az edzettebb szívű hallgatókzók könyeit is; és a szebb és az érzékenyebb keblüket csaknem a zokogásig indíták meg!

A zsinat folyama második vasárnapján reggeli istentisztelet alkalmával az irás e szavaiból: „Oltalmaztatok meg magatokat a farizeusok kovászatól“, kolozsvári most felszentelt lelkész t. Szász Gerő ur művelt hanggal, tetszetes előadással, tartott egyházi beszédet.

Végül, vonatkozólag a zsinat komolyabb tárgyait, miután azok sokkal több számuak, és kényesebb alakuak, hogy sem a lapok hasábjait kiadásukra igénybe vehetnők, szoritkozunk a szönyegen megfordultakat illetőleg, itt csak is annyit mondani ki, miszerint a tárgyalást közt legtöbbek valópepek, és ezek is szinte csak mint az emberek és principiumok; jők, rozak és elegyesek voltak, és hogy a gyűlölség, s ebből is eredhet separató és divortiumok nemcsak a házias, hanem az egyházias teren is, s néhol kebel lázításig, s kedély levegőség szerepeltek.

Kövar-vidéke (Nagy-Somkút.) — Évek enyésznek, hogy vidékünkön kevés újdonságokat lehet olvasni, ideje hát felszólalni, jelét adni annak, hogy mi sem haltunk el, bennünk is a honszeretet nem aludt ki, s hazánk nagyait becsülni és tisztelni tudjuk; ugyanis június 10-én tartott itt mint egykori székhelyén Kövar-vidékének gróf Széchenyi István és báró József Sámuelért a gyászistenítéletet; az azt megelőző napon egy a nap reggelén a szokott halotti harangozások előző meg. 9 órákor nagyszámu közönség gyűlt össze az itteni görög egyesült templomban, és helybeli lelkész, kerületi esperes Kotoc Anasztasiuss kott vallási buzgalommal végző a gyászszertartást.

Az nap délelőtti 11 órákor tartott a szomszéd M.-Berkesz közegében is a ref. templomban gr. Széchenyi Istvánért a gyászünnepe; a helybeli lelkész egy alkalmi imával nyitá meg az ünnepe; ezt követé nevelő Dencs Józsefnek szép be-

széde, melyben az elhunyt nagy férfi a hazának szentelt életét rajzolgatá. Az istentisztelet folyama alatt Liczkay nagy-bányai karvezető működésközre, s a nagy-bányai dalárda emelé a gyászünnepe méltóságát, mit a „Szózat“ éneklése zárta be.

Ezt követé a berkeszi birtokosok által rendezett ebéd, kik a megjelenteket gazdagon vendéglé, nevezetesen gróf Teleki Eduárd, ki 80 személyre terítte. Nem hagyhatni említés nélkül a szomszéd Bányaváros lakosainak azon rokonérzelmeiket, hogy ez ünnepeken többen mint 40. jelentek meg; ez alkalommal folmerült egy fiók gazdasági-egylet alapítása, hogy ezáltal az ünnepe örökíve legyen; bár e szándékot tett váltaná. — Időjárásunk kedvező, bár a beállott esők gazdasági dolgainkban háttérbe szorítanak, utainkon keményen dolgoznak, úgyképzeltetni, mint hajdonában, midőn valami nagy férfut vártanak; jó lenne azonban, ha az utunkait ily szorgos dolog idején megszüntetnék; hajdonában míg a kormányzóknál birtokos honfiak valának, szigorúan örködtek, nehogy a nép a közmunkával rövidséget szenvedjen. Vidékünkön Hosszúfalva községe az első, hol a tagosítás ma-holnap létrejön; mert van várandóban egy bizottmányok leszállása Hagymás-Lápos, N.-Somkut helysége lakosait egyenként kikérdezi a tagosítás és a közlegelők rendezése iránt, azonban ha az ígért megyei szerkezet életbelép, ügyeinkben több sikert remélünk.

Ujdonságok.

— Adakozás Széchenyi emlékszozára. Maros-Iljében a rom. kath. és ez ev. reform. egyházban mult május hó 22-én tarták meg Széchenyi gyászünnepe, a mikor egy szersmind báró Bornemisza Albert ur indítványa folytán aláírás indított egy Kolozsvárt a Muzeum parkbau felállítandó Széchenyiszoborra, azon reménnyel, hogy ezt a muzeum t. igazgató-sága eszközöndi. Azonnal 48 forint és egy darab arany lón aláírva, mely járási orvos Barcsi László ur által jelen július hó 5-én küldetett kezünkbe, hogy azt az illető helyre átadjuk. A hozzánk küldött adakozási névsor következő: b. Bornemisza Albert 5 ft, Simon János 5 ft, József Geyza báró 5 ft, Vagner Frigyes cs. járási főnök 5 ft, Szereday Ignác 5 ft, Matyási János 5 ft, Agh István 4 ft, Kovács Áron 1 ft, Reinsner Moses 1 ft, Erdélyi János 1 ft, Nagy József 1 ft, Nyakas Lajos 3 ft, Keresztes László 2 ft, Santur Ignác 1 ft, Váczi Károly 1 ft, Horváth János 1 ft, Nagy Lajos 2 ft, Barcsai László egy aranyat. Ezen adakozás czéljárva nézve nézetünk az, hogy Széchenyit az összes nemzet által emelendő szobor illeti, ennek pedig helye az összes nemzet fővárosa Pest. Az ő emlékszozára legyen nagyszerű a minő őt és a nemzetet megilleti. Az ország vidékein inkább tudományos és humanistikus alapítványokkal véltük örendőnek Széchenyi emléket, mert Erdély maga mostani anyagi viszonyai s közkiadásai közt, egy illetékes emléket, mely néhány tizezer forintba kerülne, aligha állhat. — Mindez azonban, csak egyéni nézetünk levén, mi a hozzánk küldött 48 forintot és egy darab cs. kir. aranyat muzeum h. igazgató Brassai Sámuel urnak e hó 6-kán átadtuk, hogy azt az ig. választmány intézkedése alá bejelentse.

— A kolozsvári kisegítő pénztár-egylet előtűnk fekvő január-juniusi félévi kimutatásából, e kozhasznos intézet örvendetes gyarapodását tanusító következő adatokat vesszük át: az egylet tagjai száma 142-vel szaporodott, a kik 223 részvényre léptek be. A tagok száma jelenleg 781, a szaporodás tehát fél év alatt 22%. A bevételek állottak:

Részvénydíjak	1170 ft 75 kr.
Havi betételek	12,623 „ 31 „
Könyvdíjak	142 „ — „
Kamat és provisio	2307 „ 50 „
Bélyeg és váltódíj	94 „ 79 „

Összesen . . . 16,338 „ 35 „

A kiadás ellenben volt . . . 11,033 ft 15 ujkr, a mely a következőkből áll: visszafizetett betétel és kamat 546 ft 46 kr, tisztviselői fizetése 309 ft 33 kr, belyégdíj 77 ft 55 kr, irodai kellékek 59 ft 71 kr, szállásbér 40. M. után az egylet pénzereje a tagok betételével, s a tartalék tökével együtt az év kezdetén 34,124 ft 99 kr volt, s ez a kiadások levonása után 15,305 ft 20 kral, azaz 44%-kal szaporodott, jelenleg a rendelkezésre álló pénzek összege 49,430 ft 19 kr lesz. Forgalmát illetőleg az egylet e félében is hatalmas eredményt mutat fel, miután 655 kölcsönésben 93,216 ftal segitő tagjait. Ez összeg csak 8000-rel kisebb fél év alatt, mint a mult évi egész forgalom, s hogy az ev végével a 200,000-et túlhaladja, bátran lehet következtetni. Valóban városunk iparosai nem lehetnek elég méltánylással ev intézet alapítói s főleg vezetői iránt, a kik kozhasznú, de fáradságos és sok óvatosságot igénylő hivatalukat minden díj nélkül, egyedül polgári érdemük ontudatától juttalmazva folytatják. Mi pedig nem tehetjük, hogy most is, mint minden alkalommal, a mikor e derék egyletről emlékezzünk, hazánk más városainak iparosait ujabb is ne figyelmeztessük, hogy székségeik enyhítésére kövessék e jó és biztos példát! Fájdalom eddig csak az egy Medgyesről jött tudokozás az egylethez szabályai és szerkezete iránt!

— A kolozsvári ref. főiskolában a testgyakorlati iskolázás továbbra is folytattatik, habár a főiskola nevédekéi eltávoztak, s tanítást vehet ottan mindenki, a kinek kedve van rá. A testgyakorlat a fiatalok egyik széksége és ügyesítő foglalkozása. A tanulni kívánók a főiskola épületében jelentsé magokat Mocsári urnál.

— A fáradhatlan szorgalmu tudományos Brassai Sámuel, muzeumi h. igazgató „Magyar vagy czigány zene?“ cím alatt egy röpiratát adott sajtó alá, melyben alapos okokkal s ismert jó humorával rontja le Liszt állításait. Az irat Steinál fog megjelenni.

— Papp Miklós ismert ifju írónk előfizetési felhívást küldött szét: „Régi képek a krónikás könyvekből“ című beszélyekre, melynek tiszta jövedelmét a Tordán felállítandó Széchenyi-szoborra szenteli. E beszélyek már sajtó alatt vannak, és aug. 25-kére fognak megjelenni. Előfizetési ár 1 forint. Az előfizetési összegek egyenesen az írórhoz Tordára küldendők. Előfizetést kolozsvári könyvtáros Demjén László is elfogad. Ugyancsak Papp Miklósnak egy nem rég megjelent beszélyét egyik hazai írónk átkérte németre fordítás s kiadás végett.

— Megjelent a kath. Lyc. nyomdájában következő röpiratka: „Észrevételek a t. t. Nagy Péter ev. ref. lelkész és tanár ur által nagy halottunk gr. Széchenyi István fölött stb. mon-

*) Lásd a végrendeletet a Magyar Sajtó 1857-dik évi folyama 105 és 106-dik számában. Száva.

**) Nézetünk szerint legfőbb feladata lenne az ismeretek iradalmi utján terjesztése, népszerű és olcsó könyvek, s folyó, vagy havi kiadás által. Erdély magyar köznepe szomjuhozza az ismeret; az egész székségi földnépe tud olvasni, írni, de körülményeikhez, székségeikhez, szokásaihoz alkalmazott munkák, folyóiratok nincsenek sem a tudományos, sem a gazdasági, sem a szépirodalom teréről. Szerk.

dott és „Korunkban hazánk legnagyobb fia“ ezim előtt kiadott emlékszáma. Irta Zeyk László. — A munkácska ára a könyvtárosoknál 20 kr. o. e.

(Életrajzok.) Hogy a magyar biztositótársaság életbiztosítási osztályát megnyitotta, már említettük. Azt hiszünk sokakra nézve érdekes azon értesítésünk, miszerint a kolozsvári főügyőség is fel van már biztosításokra hatalmazva, s azt tettegesen is megkezdte.

— A Maros-szék hajdoni praetoralis helyén Ny.-Szere-dában május 28-án megtartott Széchenyi-gyásznapélyról egy levélben részletes értesülést vettünk, mely szerint ez ünnepély nagyszerűsége által megfelelt azon helyiség östörténelmi emlékezetességének hol az tartatott. Az ünnepélyt gr. Rindsmaul Adalbert és Szabó János urak rendezték. A helybeli ifjuság gyászlobogókkal fogadta a vidékről oda sereglett székely főnemességét, s 2000-ét meghaladó lélekszámu népet. Az egyház gyászba volt vonva, s előtte nagyszerű gyászszlopok voltak felállítva, s a vendégek 200-nyira nem székely ifjuságból alakult sorfal közt vonultak be a templomba, hol a helybeli ref. lelkész Balog Sámuel ur tartott imát, s kebelel lelkész Szász Károly ur emlékszedet. Az énekkart torboslói földbírtokos Bereczky Sándor ur vezette — e széptalentu hazánkia, körül még lapjainkban emlékeztünk mint az újabb szerkezetű váltó eke felállójáról, s ki a gyakorlati téreni ügyességét a művészet terén jártasságával is egészíti ki, s kinek köszönhető a Vörösmarty szép költeményének: „Hova merült el szép szemed világa,“ közajkon ismert dalama.

— A „Háromszék“ című naptár szorgalmas szerkesztője Khern Ede jelenti, hogy naptára augusztus elején fog az előfizetőkhez szétküldetni.

— A „B.H.“-nak Bécsből jun. 2-kán írják: „A meg-erősített birodalmi tanács két három hétig nem fog teljes gyűléseket tartani; ez idő alatt azonban, a budgetet tárgyaló szakválasztmányok hihetőleg befejezendik munkálataikat; melyek azután teljes gyűlésben fognak együtt tárgyalatni. Azon tagok, kik a választmányokban nem vesznek részt, vagy legalább néhány napi szünidőnek örvendenek, kisebb nagyobb kéj-utakra rándultak el. A bécsi lapok érdekessége azóta sokat vesztett a közönség előtt, mely hamar megszokta a birodalmi tanács gyűléseiről adott tudósításokat legnagyobb érdekléssel kísérv. A lapok ezen időközben többnyire ezen testületnek eddigi működése fölötti szemlékkel töltik ki; s annak sok reményt keltő fontosságát egyhangulag elismerik, habár különbeni nézetekben széttagoznak is. — Az „Ost D. Post“ egyik irányczikében azon ohajtat fejezi ki, hogy tekintve a birodalmi tanács tárgyalásainak érdekes voltát s azon súlyt, melyet azoknak a nyilvánosság kölcsönöz, a napi sajtónak is nagyobb szabadság engedtessek, annál inkább, mert szinte a polgári elem nincs arányosan képviselve e testületben; helyesebben szölvá: nem bir elég erővel magát érvényesíteni! A „Presse“ is constatozva, „hogy a birodalmi tanácsban eddig a német polgárság kevéssé tüntette ki magát; — s e részben tagadhatlanul a magyarok előállanak;“ — s hozzá teszi, hogy: „a mi a politikai haladást illeti, aggodalom nélkül lehet a suprematiát a birodalmi tanács ezen részén szemlélni. De más viszony fog beállni, mihelyt a nemzeti kérdés, a mi mellőzhetlen, ismét előtérbe lép. Nekünk semmi ellenvetésünk sincs az ellen, hogy a német elem támogatása végett, mit az „O. D. P.“ indokul hoz fel, a sajtó több szabadságot, azaz több erőt fejtson ki. Minel tisztábban nyilatkozhatnak a különemű törekvések, annál bizonyosabban fog egymással kiegyezhetőségük kitünni. A német napi sajtó tetemes része amugy is nem merev s elasztító nemzeti politikának, hanem a méltanyosság s ildom politikájának hódol. — A tekintélyes lengyel lap „Czas“ (idő) szerint Galiciában nem sokára a lengyel nyelv fog az országos törvénykezőben uralkodóvá emeltetni.“

— A Sárospataki főiskolának háromszázados emlékünnepé f. hó 8-kán tartatik. A magyar akadémia is alelnöke b. Ötövs vezérlete alatt küldöttséget rendelt oda, melynek tagjai: b. Kemény Zsigmond, Csengery Antal, Gönczy Pál, Kovács Gyula, Toth Lőrincz és Mórocz István urak.

— A „Pressenek“ írják Prágából, hogy a cseh- és szászországi határszélén nagy számú ropirátokat koboztak el, a melyeket Magyarországra akartak becsempészni. Azt mondják, hogy a beszállítandó példányok száma 70,000 s két harmada magyarul, egy harmada pedig németül van írva.

Kolozsvári piacziár. Julius 5-kén 1860. — Bécsi mérője osztrák becsben. Tiszta búza 3 ft 56 kr. — Elegy búza 2 ft 48 kr. — Rozs 1 ft 60 kr. — Árpa — ft 90 kr. Zab — ft 74 kr. — Töröküző 1 ft 64 kr. — Pityóka — ft — kr Marhahús fontja 13 kr uj pénzben.

Politikai hírek.

— Páris, jun. 26. A „Wanderer“ írja: Már néhány nap óta beszélnek kisebb nagyobb mértékben nyíltan egy külömben levő „lengyel kérdésről.“ A lengyelek között bizonyos izgalmasság uralkodik, melyben nem lehet ugyan jól felismerni az önámítás bizonyos fokozatát, de a melyben azonban okvetetlen sok részt inkább bizonytalan reményekre, mint adott ígéretekre számítanak. A Sorvinsky ezredes övezvények temetésekor történt var-ói nyilatkozványait is viszhangra talált, s nem maradhat el a „Siécle“ által néhány nap óta közölgetett gyanús orosz-lengyel levelezés hatása, a lengyel menekültek között. Ha eredetét kutatjuk azon iratoknak, — a „Preuss. Z.“ levelezője úgy vélekedik e pontra nézve, hogy az köztve az Orosz- és Franciaország közötti viszonyok megheggyülésében keresendő. Oroszország nemcsak hogy igen erőlyesen nyilatkozott Garibaldi expedíciója s általában a nápolyi király irányában követelt eljárás ellenében, hanem az általános szavazati jog politikáján ellen kiváltképen komoly előterjesztéseket tön. S most az egyszer nem egyedül maga a császár és, hanem Gorcsakoff herczeg is, ki úgy hivatalos mint félhivatalos uton roszalólag nyilatkozik. Sőt a miniszter e részben oly határozott volt, hogy az orosz diplomaták vélekedése szerint kissé talán nagyon is messzire ment. Mindezek dacára mégis szóba jött itt az, hogy az általános szavazási jog minden dynastiára, még a francziára nézve is veszélyes, és hogy ha ezen elv, a forradalmi osztónöket még jobban kifejleszti, a napoleoni dynastia fonállása veszedelemnek lehetne kitéve.

Párisból írják: „Nemsokára kitünik, mit szándékszik tenni Garibaldi; előre kell törnie, másképp maga is veszve van, ez minden szicziaili tudósításból kitünik. De Messina bevétele nem oly könnyű dolog, s a nápolyi szárazra való áthajózást is könnyebb kimondani, mint végrehajtani. A községtanácsnak adott válaszában azonban mégis az látszik, hogy Garibaldinak ez áll szándékában. Tény, miképp az orosz követ Turinban kinyilatkoztatta, miképp azonnal utlevélét kérendi, ha a turini kormány tovább is tűrni fogja Garibaldi támogatását. Garibaldi Sallia megbízottját Franciaországba küldte, s ez eddig már Párisba érkezett. Egy, Nápolyból jun. 20-káról kelt levél azon tudósítást közli, hogy Palermóban Garibaldira löttek. (?) Okot erre az ujonczozás és a behozott papírpénzzel való elégtelenség szolgáltatott volna. (Valószínűtlen.)

— Az excentricus ropirátok száma, a minőknek nevezik még most az olyanokat mint „Poroszország 1860-ban,“ „Az irföldi kérdés,“ „Mac-Mahon Irföld királya,“ mely utóbbinak szerzője Marie Martin ur, legújabbban ismét szaporodott egygyel, melynek címe: „A Rajna és Lengyelország.“ Ez utóbbi a természetes határok visszavételét és a lengyel nemzetiség azonnali visszaállítását kívánja.

— London, jun. 24. A mai nap nagy eseménye, az önkényesnek felett a Hyde-parkon tartott szemle, mely várakozáson fölül kielegitő volt. „Inter arma silent leges“ — írja — a mai „Observer.“ Mi — ugymond — mostanság nem vagyunk ugyan háború közepett, hanem igenis fegyveres küszölödek között. Nehéz dolog volna más tárgygyal foglalkozni, a tegnapi szemle hatása alatt, melyen a főváros alsó és felső osztálybeli lakossága tömegesen jelen volt. Az önkényesnek első összejövele következtében a legnagyobb részt pihent csaknem minden üzlet. Nagybritania királynője, dicső és szerencsés uralkodása folytán több nagyszerű béke diadalünnepet ért. De aligha volt azok közül valamelyiknek olyan állandó tartós benyomása, a nép lelkeletére, mint a melyen a tegnapi napon, ezen szabad és elégedett nemzetnek uralkodóját által az önkényesnek felett tartott szemléje gyakorolt. Sohasem volt még az I Victoria királynő uralkodása alatt követett kormányzati elveknél valódiabb, tisztább diadala. — Nem is kélti az „Observer“ hogy mielőtt ezen nyár lejárna, az önkényesnek száma legalább 200,000-re hág; s ezen szám, nemcsak sikeretlen vállaltatá tenne minden invasio-kísérletet, hanem elis enyészten minden gondolatot egy ilyen örlüt vállaltatra. Lehetetlen ezen szervezet értékét elég nagyra becsülni, nevezetesen pedig nemcsak azon hatásánál fogva, melyet saját népünk, hanem hatályánál fogva is, melyet minden nemzet népére kell hogy gyakoroljon. Angolszág udvós befolyása a világ sorsára e. erszeresen erősbül ezáltal.

Ugyanez a sok reménytel nyilatkozik, egy rövid idő alatt várható egyesült, egységes Olaszországra nézve. Ha — ugymond — a két szicziaili királysg Victor Emanuel uralkodása alatt leend, akkor az egyházi államnak is nemsokára követtie kellend azt. Egy hatalmas királysg alkotása az Alpok déli oldalán, a korszak szükségévé vált.

— Benedicti nápolyi tábornok fia felhívást bocsátott ki a nápolyi hadsereghez, melyben öket a Bourbonok elleni fölkelésre hívja föl. Ezen felhívás a palermói hivatalos lapban is megjelent Nápolyban jun. 17-ikén egy nyomtatott felhívás terjesztett el, mely a forradalmi bizottmánytól ered, mely június 15-dikén kelt, s következőleg végződik:

„Nápolyai! Ti Olaszország fiait vagytok! Olaszország a Mont-Cenisől egészen a szicziaili vizekig terjed, melyek most vértől pirosak. A comoi és varesei hősek értet-ek jöttek ide és ti ellenük küzdötök! Az isten így szólja Kainhoz: „Boldogtalan, mit tettél testvéreddel? Olaszország így fog szólni hozzátok: Boldogtalan testvérek, mit tettetek testvéreitekkel? A Szcziiliában folyt vérnek minden csöppe átokként fejtekre száll, és gyermekeitek, s gyermekeitek gyermekeinek fejére! Nápolyiak! Olaszország megbocsát nektek, de keljtek fel a vulcanok tűzével az ellen, kit Olaszország nem akar.“

— A szicziaili kormány minden nápolyi katonának, ki fegyverestől jön át, 60 arany díjt kézbesít, és 30-at annak, ki fegyvertelenül jelenik meg. — Garibaldi elhatározza, hogy a jótékony intézetek, pénzeiket a kormánynak átadják, mire nézve kötelezettséget vállal, azokat a mostani válság megszűnésével visszatéríteni. — A palermói hivatalos lap szerint, Palermo romjai közül május 30-tól jun. 12-ig 573 hullást ástak ki. — El van határozva, aláírás utján egy szicziaili kölcsönt nyitni, mely az összes olasz sajtónak hő gyámoltására számolhat. E tárgyban Garibaldi, barátjához ezeket írja: „A dictátor irodája, június 17-én. Kedves Bertinim! Ezennel felhatalmazom önt azon 50 milliói kölcsön fejében, mely az én nevemben és Szcziilia számára lön elhatározva, annyi ajándék gyűjtésére, a mennyi csak lehetséges, s annyi fegyver vásárlására és szállítására, a mennyi csak telik.

A szabadsapatbeliek és polgárok száma kik május 27-én és 28-án Palermóban estek, 900-nál többre tétetik. A város házainak negyede szélflyol van rombolva, köztük több pompás kolostor és más jeles palota. A papság élénk részt vett a fölkelésben; még most is nagyszámu szerzeteseket láthatni keresztrel és fegyverrel, kik a Bourbonok ellen kereszties hadjáratot hirdetnek.

— Hogy a dictátor ismét valami új haditényre készül, bizonyítja a következő kiáltvány: „Egységes és szabad Italia! Most nincs idő pihenésre! Fivéreink közül még sokan rabok, s mi megesküdtünk, hogy öket felszabadítjuk. 40 napja már, hogy Liguria partját elhagytátok, nem nyereségvágyból, nem jutalomért, hanem az elnyomott olaszok jölléért küzdendők. Várese és Como hősei! Szcziilia földét fúroszti véretek s többen bajtársaink közül pihennek ott alatt; de mindenüv, hová lábunk lép, a nép áldása kísér bennünket. Ti hadpróbált katonák ellenében két csatában bámulatra ragadtátok Európát. Az olasz szabadság, a ti éles, várszerű szuronyaitokon nyugszik. Mindegyitek hivatta van, az olasz ifjuságot új csatákba, új győzelmekre vezérlelni. Sorakozzatok tehát! ... Nemsokára ismét az élet kényelmek közé, a tietek előléseibe, nőtök karjaiba térendetek vissza. Álljatok sorba, Calatafi hősei! Készüljünk azon fenséges mű bevézéséhez melyet megkezdettünk.

Palermo, jun. 13.

Garibaldi.

— Gróf Michel Amar i nyílt levelet intézett az olasz nemzeti egyet tagjaihoz, melyben tudatja, hogy a palermói kormány öt ügyvivőnek nevezte ki a szárd udvarhoz, egyszer-

smind megbízta, hogy gondoskodjék azon pénzek gyors elszállításáról, melyek Szcziilia számára begyűltek. — Többször írták az egyházi államokból, hogy Lamoricière buzgalma csüggedni kezd; hogy panaszkodik a pénz- és fegyverhiány miatt a hadseregnek. Ma a baj még jobban elmérgesedett. A perugiai őrségnél június 27-én osztrákok, svájciak és irlandiak között komoly surlódások történtek. Ugyanis vitakozás keletkezett a korcsmában a fegyverem különbsége felett, és ez elkalommal egy svájci egy római tűzért sebesített meg, minek folytán tömeges összeütközés történt, melyben több katona megsebesült. Erősebb katonacsapat azonban véget vetett a vitának, és a tűzér az őrségre vitétt. Egy altiszt beszélni akart a fogolylyal, és minthogy ez meg nem engedett, kardot rántott az őrtisztre, mire ez fegyverét használva, a vakmerőt lelőtte. Most a rómaiak a katonalakban fellázadtak, és két ágyúval az őrség felé indultak. Utközben a nép is hozzájuk csatlakozott. Csak nagy bajjal sikerült a főtiszteknek és a legatusoknak a rendet helyreállítani. A „Messenger du Midi“ szerint gróf Pálffy, ki római szögálaban volt, azért lett öngyilkossá, mivel a legénységet botoztatván, Gregorio tábornok őt, 10 napi fogságra ítélte. — Umbriában a katonaság folytonos mozgalomban van, mint-hogy a nép ismét nyugtalankodik. E napokban a pénzügyi miniszterjum épületén falragaszok voltak láthatók, melyek V. Henrik trónra emelésének ohajait tartalmazták. Goyon tábornok lakásán szintén olyan falragaszok találtak, melyek Napoleont kisebbítették, Goyon tábornok vonakodott ezen kellemetlen hírel a császárnak alkalmatlankodni; végre mégis táviratozott. A császár azonnal megnyugtatta, hogy e hírt már azelőtt három órával tudta. A „Gazette de France“ inti a nápolyi királyt, hogy vigyázzon azon állásra, melyet az események jöttek ki számára a monarchikus és keresztény Európa előtt és ne tegyen oly intézkedéseket, melyek a mazzinisták diadalát segíthetnek elő. Most új programot kiadni, vagy késő, vagy korán.

Genua, jun. 26. Garibaldi a Castellamare erőd leromboltatását határozta. A nép elősiet lerombolására. A nélkülözhető harangok ágyukká öntetnek Palermóban. Az első hadosztály második dandára Castrogiovanniba indult, s azután az elsővel egyesülten Catanának nyomul. Egy más hadtest Syrakusnak indul. Garibaldi a palermói községtanácsnak rögtöni annexióért kérésére ezt felelte: „Olaszországnak előbb erőnek kell lennie. Annexio esetében más oldalról kellene neki parancsolni elfogadni, s ő (Garibaldi) kényszerülve volna visszavonulni.

— A Nápoly s Turin közti szövetséget illetőleg, az „Indép. belge“ nagyon kételkedik annak létesülése iránt. A turini ministerialis lapok irmodora világosan mutatja, hogy az ez iránti ajánlatok ott nem fognak elfogadtatni. Többek közt az „Opinione“ így nyilatkozik: „Szcziilia fölkelése s a palermói capitulatio óta, s most midőn Szcziilia legközelebb szabadon nyilvánítandja ohajtását, Piemont nem járulhat egy Nápolylyali szövetséghez, mely a II. Ferencz király által elvesztett területek garantíáján alapulna. Piemont nem tanácsolhat a szicziiliaiaknak egy azok leghebb ohajtásával ellenkező dolgot; ily eljárás által saját jövőjét compromittálná; s különben is a szicziiliaiak az ily tanácsot visszautasítanák.“

Messinában június 24-kén legközelebbi megtámadást vártak a szicziiliai csapatoknak Türr tábornok parancsnoksága alatt első hadoszlopá részéről. Jelenleg 25,000 nápolyi van összpontosítva Szcziilia második városában, s főnökei a lakosoknak kijelenték, hogy mihelyt a harc megkezdődik, a város keményen bombáztatni fog.

Turin, jun. 29. A követkamra 215 szavazattal 3 ellen megajánlta a 150 milliónyi kölcsönt. Poerio s Mancini a Bourbonokkal minden egyetértés ellen nyilatkoztak. Farini miniszter igen tartózkodva válaszolt.

— Junius 30. A tegnapi kamrai vita folytában a pénzügyminiszter kijelölt azon előre nem látott deficiteket, melyek a 150 milliónyi kölcsönt szükségessé tevők. Mancini követ megjegyzi: Ha Nápolynak segítyt nyújtunk, a nápolyi nép a Bouraonok invadéában csupán savoyai Mária Krisztina fia s Victor Emanuel szövetségését látandja. Carpi a Nápolyhozi közlekedés ellen emel szót, s reméli, hogy Piemont 10 év óta követelt politikáját nem tagadandja meg; megvárja, hogy a kölcsön Olaszország jövője s függetlensége érdekében fog folhasználtatni.

Genua, jun. 28. Egy angol társulat 4 gőzzel rendel összeköttetést állít föl ezen város és Palermo közt. A szicziiliai kormány San Giuseppe herceget londoni s Roccaforta herceget párisi képviselőjévé nevezte ki.

Rómából, jun. 25-ről kelt tudósítások szerint a vatikánban utazási előkészületeket tesznek. Lamoricière naponként értekezletet tart a pápával s Goyon tábornokkal. Morode legközelebbi lépéséről beszélnek.

— A dél-olaszországi mozgalom rövid időn az eddiginél is nagyobb mérvet vesz: Nápolyból, Szcziiliából és Rómából egyaránt aggodalom gerjesztő tudósítások érkeznek. Az egyházi állam minden pontja forrong, kivéve sz. Péter örök szirtjét, hol is csak idegenerő fojtja le a máskint résen álló mozgalmat, mit a reformok varázs-igéje is aligha lecsendesítend. A nápolyi vulkán tűzét nem tarthatá vissza későn jött alkotmány-levél, s az új, ugynevezett szabadelvű miniszterjum a vele azonegy nap világrajott fölkeléssel oly helyzetbe látja magát vetve, mely éppen nem lehet fölvidított egy alkotmányos cabinetre nézve a melynek működése csak most kezdődik. Az ostromlalatot kihirdetése folytán a parlament szabad szósók ágyutalappá leszen, melyen a város utczaút tisztára seprő ágyúk tátonag. A nápolyi kérdésnek a szicziiliaihoz járultával az olasz kérdés most ujbló égővé válik. A turini államférfiak ezt mintegy ösztönszerűleg kiérették, s a kamrai tárgyalások ismét szenvedélyes, előre hajtó jellemet vesznek föl. A szélső pártok nem igen mérséklék magukat a Cavour-cabinetet gyanúsító beszédekben. Cavour, kinek a mai Olaszország oly sokat köszön, ki az összeesküvés országából egy oly országot teremt, mely a diplomatiának jelenleg több dolgot ad, mint egykor a rendőrségnek, Cavour most igen fontolgatónak látszik a legszélsők előtt. Az ő diplomatiái lassúsága boszankodást szül; mialatt Cavour a maga módja szerint nyugodtan vár, míg az érett gyümölcs ölébe hull, addig az ő türelmetlen elleni le akarják a gyümölcsöt rázni fájáról. A turini szószekekről ismét hangzik a „Guerra! Guerra!“ kiáltás, s nemsokára tán egész Olaszország viszhangzani fog a végzeteljes szóattól.

A június 28 és 29-ki fölkelésről újabb sürgönyök nem érkeztek; de éppen e teljes hallgatása a hivatalos táviratoknál komolyabb aggodalmakra adhat okot. A Garibaldi expedíciójának Marsalába történt első kiszállása után is ekként hallgatott a táviró néhány napig; nem ehez hasonlóan kell-e most is tartanunk? Jul. 2-dika estől — írja a „P. L.“ — még mind nincsenek tudósításaink jun. 30-ról, tehát három egész napig vagyunk hírt nélkül a nápolyi fővárosból. Az eddigi hírek kiegészítésül megemlítjük, hogy a hivatalos-sürgöny „fölkeltő bandák”-ról szól, mi arra látszik mutatni, hogy a fővárosi mozgalom nem az ottani népességtől, vagy nem csupán attól eredt. Továbbá azt mondja a sürgöny, hogy a fölkeltők megkísértették a fegyverek kiszabadítását, s hogy a fölkeltők közül többen életüket veszítették a harcban. Az ostromállapot mellett a kormány még más intézkedést is tett, t. i. „polgárőrség”-et állított. A „M. Post.” erre megjegyzi: „Furcsának látszik e rendszabály, a midőn tudomás szerint mással éppen egy fölkeltés elnyomtatása után szoktak a polgárőrségek is eltűnni. Hanem e szónak „polgárőrség” Nápolyban egészen más értelme van: a lazzaroni-őrség az tulajdonképpen.

A megmozgott francia követ Brennier állapotja az első percekben oly aggályosnak látszik, hogy a francia hajóhad admirálisa már is kiszállásról gondolkodott, hogy a francia követ elleni gonoszágért az elégtételt biztosítsa magának, később csakugyan jobbulás állott be. A gonoszlevő még nem jutott kézre.

A diplomáciai kar összes tagjai kifejezték sajnálatukat Brennier bárónak; a király is legott megbízta Antonini marquis Párisban, hogy öntse ki sajnálkozását a merénylet fölött s igérje a legfényesebb elégtételt.

Mily kevéssé kíván Cavour Szárdíniával szövetségre lépni, mutatják im e tudósítások: Cavour azonnal kijelentette, hogy a Bourbonokkal szövetségről szó sem lehet. A képviselők házában is tudjuk a Bourbonokkal bármely szövetség ellen nyilatkoztak — és pedig ez 24-ikén történt, tehát harmad napon a trikolornak a sz. elmői erődön a Nápoly városi összes erődök ágyúinak dörgése közti kitűzése után.

A pápai csapatok Rómából mind a határszélékre indultak; a tüzéség egy része Pesaróba ment; 300 csendőr is készen áll minden perczen az utóbbi helyre indulni. Ezen mozulatokból és Lamoricière tük közelebb néhány ujonnan érkezett tiszthez tartott beszédéből azt következtetik, hogy csakugyan megakarják támadni Romagnát. Abból is háborút sejtnek, hogy két tisz Marseillebe ment, ott 12,000 vontesővű fegyvert szerezni.

Berlin, jul. 1. Ma a „Preuss. Ztg.” közli a herceg regens választ Stollberg gróf s társainak föliratára, az izraeliták állampolgári jogainak megszorítására vonatkozólag. A hg-regens ismételt bírálat után újlag meggyőződött a fölől, miké a kormány az által, hogy a zsidók számára a rendi jogok fönttartására s az előtük alkotmányserüleg el nem zárt hivatalok viselésének megengedését elrendel, csupán az alkotmányi okmány határozatai értelmében járt el. Ugyanezen lap egy vezércikkében az ausztriai reform-kérdés folyamatát tárgyalván így szól: Poroszország várakozásteljesen üdvözi Ausztriának saját belkifejlődése végett tett minden lépését. Továbbá megjegyzi ezen cikik: Minél inkább közeledik az ausztriai birodalom belső kifejlődése Poroszországhoz, minél inkább megszűnnek érdekeik ellenkezők lenni, annál kevésbé fogja ezen két államnak a német szövetségneki befolyása egymás ellen küzdeni.

— Belgrádból június 23-dikán írják: Míg a porta lassuság, melyet a szerb dolgok rendezésénél kitüntet, itt bosszúságot okoz, addig a török birodalom különböző részeiből a különféle elégtelenség nagybodasáról érkeznek tudósítások. A bolgárok naponként jobban kitüntetik, hogy erőnek erejével a konstantinápolyi patriarchától független nemzeti hierarchiát kívánnak életbe léptetni, s számos helyen el is tilták papjaikat, a szent misén a sztabuli patriarcháért imádkozni. Boszniából arról érkeznek hírek, hogy a törökök ott folytatják kegyetlenkedéseiket, s hogy egyes keresztény gyermekeket erővel elragadnak a keresztény vallástól. Cernagóra határáról pedig arról jönnek tudósítások, hogy a törökök s a czrnagoriak közt véres összeütközések kezdődtek, melyek aligha még nagyobb mérvben nem fognak folytatni. Adjuk mind-ezekhez a porta szerfölött rossz pénzügyi állapotát, s elképzelhetjük magunknak, mily állapotban létezik jelenleg a török állam.

Ujabbak. — Az angol alsóház jul. 2-ki ülésében Russell lord Sheridan kérdésére azt válaszolta: Igaz, hogy a lazzaroni egy része Nápolyban a reformok ellen lépett fel. Többen közülük megtámadták a francia követet, Brenier bárót. Az angol alattvalók oltalma végett több hadihajók horgonyoznak a nápolyi öbölben. Ugyan ő Peel kérdése azt válaszolta: „Angolország a Touvenel sürgönyére adott válaszában a savoyai ügyben tartandó értekezletre vonatkozólag, elfogadta ennek összeülését. Oroszország ugyanezen választ adá.

Nápolyból még folyvást semmi új — vagy ha történt is, semmi közlemény az újat meg újat váró közönség számára. E hallgatás nagyon ékesszóló, s éppen gyanus kezd lenni. Ha minden jól megy, a nápolyi kormány ezt váltig közölhetné. Mit hozand a legközelebbi távirat? Ujabb kitérés-e a fővárosban forrongó mozgalomnak, — kiszállást a Garibaldi-féle csapatoknak, — s tán a francia hajóhadnak is a francia alattvalók oltalma s rendellenesség esetében rend (?) eszközzése végett? Minde ketelyek között csak ez egy bizonyos: ha a nápolyi kormány hitte, hogy alkotmányos utra térése által Piemontot a vele szövetségére bírhatja, e hitről teljesen le kell mondania. Mint Turinból írják, több hatalmaknak a két ellenséges érzelmű kormány kibékítésére tett minden kísérletei felsültek s Cavour gróf már is elküldte tagadó választ Nápolyba s egyszersmind egy jegyzéket indított Párisba, a melyben ezen eljárását kimerítőleg indokolja. Az ez ügyben francia részről tett kísérletekre sem kell igen nagy súlyt helyezni, ha egyrésztől még Franciaországnak Toskana irányában vitt magatartására emlékeznünk, más fölől pedig Párisból halljuk, hogy Garibaldi diplomáciai ügynöke jun. 29-én Fontainebleauban a császárnál kihallgatáson volt.

Palermóból írják: A dictator jun. 19-én már is egy

erős kémletet rendelt Messina ellen s az elküldött hadoszlop legujabb tudósítások szerint már Polizzi-ig jutott. A marseillei „Semaphore” új tudósításokat közöl Messinából, ezek szerint a szökevények oly nagy mérvben folynak, hogy csak egyetlen napon egy egész század, tisztsíveivel együtt előőrsi állomását elhagyva, Türr ezredes hadosztályának eleje indult. — Azon nápolyi tisztek közt, a kik Garibaldi zászlói alá állottak, van de Benedictis hadmérnökségi kapitány, a ki Messinában volt helyőrségen, és a kinek atyja tábornoki ranggal vezényel egy dandárt a római államok határán. A szicíliai hivatalos lap egy levelet közöl, melyben ezen tiszt magaviselete iránt folvilágosítást ad. „En nem vagyok szökevény — mond a többi közt; — szökevény az olyan olasz katona, a ki idegen táborba megy át, nem pedig az, a ki irtózáva a legbecstelenebb testvérgyilkoló háborútól, siet kardját a nemzeti ügy szolgálatára felajánlani, és tagja lesz azon olasz családnak, melynek legfőbb feje Victor Emanuel.”

A pápa engedményeket szándékozik adni. Június 27-dikén négy órai értekezletet tartott Antonelli bíbornak, Lamoricière, Merode s az ausztriai követtel. — A nápolyi példa mint látszik nem tévesztette el hatását. Példát adni jószág, venni okosság. De úgy látszik egyéb időjelek sem hiányzanak, melyek a szent atya komoly és hosszas tanácskozásaira befolyással bírhattak. Ily időjel, hogy a római hatóságok jun. 22-ken 72 tisztelet elbocsátottak s rendőri felügyelet alá helyezték, 14 más tiszt pedig elfogatott, s az anconai várba szállított. Ily időjel, hogy a szökevények hírszerint a svájci csapatok közt is folyvást tartanak.

Stambul, jun. 20. Tegnap 2000 ember indult Beyrutba; mondják, hogy a damaskusi helyőrség a keresztényeknek elkövetett rablásokban résztvevő. — A damaskusi, aleppói és smyrnai kormányzók letétettek — Az ázsiai keresztények örömmel fogadták a kirendelt vizsgálat híret; de az ottani csapatok száma nem elegendő oltalmazásukra. — A cyprus-szigeti keresztények tömegesen vándorolnak ki Görögországba. — Lavallette francia követ 3000 frankot adakozott a tűzkár-vallottak segélyezésére. Ma ismét tűz volt. Ez már a tizenegyedik a hónap kezdete óta. A lakosság részéről az izgatottság jelei kezdenek mutatkozni.

Páris, jul. 3 este. Jeromos hg temetése ma ment véghez. Rómából kelt levelek a válságot küszöbön állónak tartják; a pártok maguktartása kihívó.

Turin, jun. 2 Nápolyban a lázadás lecsillapítva, az ostromállapot enyhítve, továbbá Clary tüknek parancs adatott az ellenségeskedések megszüntetése iránt. A szövetségi javaslatok még nem érkeztek meg ide. Egy Turinba küldendő rendkívüli követésgről beszélnek. Hírszerint Nápolyból a következők parancsok küldettek az iránt, hogy a száműzötteknek engedjék meg a hazájukba visszatérést. Az „Opinione” ellentmond azon közlésnek, mintha a spanyol orosz követeket tiltakoztak volna Garibaldi expedíció ellen.

Bécsi híre. Jun. 4-ken: Nemzeti kölcsön 79.40. Metalliques 5 pcentes 70.30. — Urbéri papírok: magyar 72. erdélyi 69. — Bankrészevény 850. Korona 17.40. Cs. k. arany 6.01. Ezüst 25.75.

T. és felelős szerkesztő DÖZSA DANIEL.

MAGÁN HIRDETÉSEK.

(1009) (1-1) Legérdekesebb és legfrissebb szépirodalmi ujdonság!

Megjelent HARTLEBEN K. A-nál Pesten és

DEMJÉN LÁSZLÓ

erdélyi közp. könyv- és műkereskedésében Kolozsvárt kapható:

KÁRMÁN ÉS M. ... GRÓFNŐ LEVELEI.

Kiadja Székely József. Ára 1 fr 50 kr.

Két nemesen érző és szerető szív megható története, a magyar Romeo és Julia félszázados feledékenységből élővont eredeti levelezése, mely irodalmunk két legrejtelmesebb valamint legszeretetre méltóbb egyéniségének „KÁRMÁN és FANNINAK” egymáshoz viszonyára új világot derít.

Továbbá kaphatók:

Gyöngyök és Virágok a magyar költészetből.

Fűzve 3 ft 15 kr., angolvássonban aranyfűzéssel 4 ft 56 kr. Chagrin bőrbbe kötve 5 ft 30 kr.

Költészet kedvelő olvasók, legjelesebb költőink kitünőbb műveit, lautos költészetünk gyöngyét egy csoportban találják meg e díszes könyvben.

Hartleben K. A. Olvasótára.

A megjelent kötetek tartalma:

DUMAS, Utazás a Kaukaszban 1858—59. 4 kötet.

KOCK P. Cherami, a párisi kalandor 3 kötet.

DUMAS, A nászruha. 2 kötet.

MÜHLBACH, I. NAPOLEON fénykora és hanyatlása 1—4 kötet.

Gerstäcker, Az arkanaszi lókötők. Jelenetek az amerikai erdőéletből. 1—4 kötet.

Egy kötet ára 50 kr.

Kiadó ez Olvasótárban az ismert jeles „külföldi regénytár” folytatását úgy akarja adni, hogy a külföldön megjelent becsesebb és érdekesebb regények kor- és útirajzok, gyakorlati irói erők által fordítva a lehető gyorsasággal jussanak a magyar közönség kezébe.

Galetti, egyetemi Világja,

vagy földirati, államismei és történelmi ismerettár, 2-dik kiadás, átdolgozta Dr. Falk Miksa. 40 fametszettel és 21 színezett térképpel, fűzve 5 fr 30 kr., kötve 7 ft.

E jeles mű, melyben minden egyes európai ország külön, pontosan és részletesen le van írva, a legcélszerűbb hirlap olvasási segédesszköz gyanánt ajánlható.

(1005) (3-3) **Birtok eladás.**

Kolozsvártól másfél óra távolságra Dezmér helységén köudvarház, köistálló, köcsür, 120 hold szántó, 73 hold rét. 21 hold erdő, 2 hold szőlő. — Értekezni lehet Kolozsvárt, belső magyar-utca 407. szám alatt.

(998) (4-6) A kolozsvári helyéltitű egyház és tanoda kötelendi közös részjósága folyó év augusztus 1-sőjén a városi községi tanácsköző teremben.

délelőtti 10 órakor tartandó árverés után, a jövő 1861-dik év Szent György napján kezdve, hat egymástutni évre, haszonbérbe fog adni. A feltételek addig is láthatók b. király-utczában a gróf Bethlen Domokos háznál, biztos Filep Samuánl.

(1004) (2-3) **Ló-árverezés.**

A kolozsvári júliusi vásárkor, a gróf Bethlen Károly méneséből, egy néhány 3, 4, 5 éves — anyakancsa, valamint 2 csődör fog el árvereztetni.

(996) (2-3) **ÁSVÁNYGYÖGYVIZEK**

gleichenbergi, ivándai, budai Adelheid forrási, szelti, kaphatók, és egyéb mindennemű gyógyvizekre rendeléseket elfogad, Kolozsvárt Kozák Ede „KATONA” című fűszerkereskedésében.

(1006) (2-3) Hunyad-megyében Hátszeg vidékén a puji kerületben Buda Miklósnak galaczi és borbáti vízi részjóságai több évekre haszonbérbe kiadandók. Értekezhetni Kolozsvárt közép-utczában 511 sz. alatti háznál és Galacson a tulajdonossal.

(1007) (2-3) **Hirdetés.**

A nagy-enyedi ev. ref. kollegium részéről közhírré tétetik, miszerint néhai cs. kir. nyugdíjas tartományi biztos Jablonczay P. Elek urról.

(853) Stein János-nál Kolozsvárt, és Wittich József-nél M. Várárhelyt kapható:

A PÖRÖS ATYAFIAK.

Vas Gereben legujabb regénye. 2 k tet; ára 2 ft.

SZEGÉNY GAZDAGOK.

Jókai Mórtól, regény. 4 kötet; ára 4 uj ft. Első és második kötet már megjelent.

KÁRMÁN ÉS M. ... GRÓFNÉ LEVELEI.

Kiadja Székely József. Ára 1 ft 50 kr.

Gr. SZÉCHENYI ISTVÁN ÉLETRAJZA.

Eredeti kiűfők után népszerűen elődaja Boros Mihály, gr. Széchenyi István arczképével; ára 80 uj kr.

A SAKK-JÁTEK ELEMEI.

Vezér fonal a sakk-játék alapos megtanulására. Lange M. után, Rozsnyai Mátýás; ára 80 kr.

Gróf SZÉCHENYI ISTVÁN

a döblingi magán tébolydában; dr. Guszmán Rudolf után németből. Ára 40 uj kr.

végahagyományra értelmében a nagy-enyedi ev. ref. kollegiumra mint kinevezett általános örökösre szállott maros-szent-imrei jószág, folyó 1860-dik év július hónap 16-dik napján élelt 9 órakor, Nagy-Enyeden a Miriszló utcában a kollegium rendes udvarbírói szállásán, nyilvános árverés után 4 évre, azaz 1864-dik év április hónap 24-dik napjáig, a tő bet ígérőnek haszonbérbe fog adni.

Kikiáltási ár 500 uj forint, melynek 10 per centjét minden árverező a kollegiumi pénztárnok keze alá köteles leend az árverés kezdete előtt letenni; írásbeli ajánlatok is (offert) elfogadhatnak.

A haszonbérbe adási feltételek, valamint a jószág mennyiségéről, minőségéről törvényesen készült leltár a haszonbérbe adás napja előtti napok alatt, Nagy-Enyeden alólírtnál mindenki által megtekinthetők. S ugyan nála, az egész jószág állásáról tiszta tudomás szerezhető.

Nagy-Enyed, június 28-án, 1860.

FOSTÓ FERENCZ,

nagy-enyedi ev. ref. kollegium enrátor.

Gróf DESSEWFFY JÓZSEF

irodalmi hagyományai.

Kiadta Kazméry Gábor. Első kötet, gróf Dessewffy József levelezése Kazméry Ferencz-czel 1793—1831. Ára: 2 ft 50 kr. uj pénzben.

SAPHIRA,

történeli regény (Erdély multjából) írta Halmágyi Sándor, három kötet. Összesen 534 lap. Ára mind a három kötetnek 2 ft 60 kr. ujjénz.

Szabó Karoly

BÉLA KIRÁLY

névtelen jegyzőjének könyve a magyarok tetteiről. Második kiadás ára: 1 uj ft.

Erdély történelme

III. kötete (Zápolyák kora) írta Kövári László. Ára 2 ft. Az I—II kötet ára 3 ft 80 kr. uj pénz. Erdély nevezetesebb családai, ára 3 ft 10 kr. Történelmi regék, 1 „ 5 „ Történelmi adomák, 1 „ 5 „

SZALAY LÁSZLÓ gr. BETHLEN Mik. Ünéletírása. Második kötet, ára: 4 ft 20 kr. o. e.